

Recenzovanou prací zakončuje závěr se shrnutím výsledků sledované problematiky a další obligátní části vycházející z požadavků na odbornou práci. Jedná se o práci tematicky zajímavou, heuristicky a interpretačně objevnou. Představuje bezesporu významný vědecký počín a zodpovídá i mnohé otázky společenského charakteru, aktuální i dnes, v době diskusí o propojení politiky se státní správou a v době tlaků na potřebu nestranných úředníků, kteří by bezpečně odolávali všemožným politickým turbulencím. I z tohoto důvodu se jedná o práci cennou a jednoznačně přínosnou.

Karel Řeháček

Petr HLAVÁČEK – Pavel KOTAU, *Bělorusko mimo Bělorusko. Běloruští intelektuálové v meziválečném Československu*, Univerzita Karlova, Praha 2016, 144 s.

Monografie *Bělorusko mimo Bělorusko* je spojena se stejnojmennou výstavou Fakulty filozofické Karlovy univerzity v Praze, která se uskutečnila na podzim roku 2016. Jedná se tedy o doprovodnou publikaci, svým rozsahem o poměrně minimalistický počín, nicméně velice kvalitní a potřebný pro současnou vědeckou obec a na toto téma orientovanou širší veřejnost. Snad právě svým rozsahem má tato útlá publikace možnost oslovit i laického čtenáře, který se o dané téma zajímá, protože jej neodradí svojí délkou.

Knihu vydal doc. PhDr. Petr Hlaváček, Ph.D., český historik věnující se kulturním a náboženským dějinám středověku a také tématům spojeným s národními identitami a evropskou identitou jako současným důležitým historicko-sociologickým fenoménem, společně s Mgr. Pavlem Kotauem, historikem a bělorusistou, současným doktorandem FF UK. Oba se také podíleli na přípravě výše uvedené výstavy, bez které by zřejmě tato publikace nemohla vzniknout.

Monografie se věnuje doposud opomíjenému tématu, běloruské exilové komunitě, která u nás působila v první polovině 20. století. Právě díky této monografii se dozvídáme, že v tehdejší meziválečném Československu působila celá řada běloruských intelektuálů, vědců, literárních kritiků a politických aktivistů. Jejich pohnuté osudy můžeme sledovat skrze jednotlivé souhrnné biografie, které jsou jim postupně věnovány.

Kniha je rozdělena do čtyř samostatných částí. Krátký úvod Petra Hlaváčka je věnován přiblížení obecného politického klimatu, ve kterém se bělo-

ruský exil nacházel v meziválečném Československu. Čtenář je velice rychle a dynamicky seznámen se stavem, v němž se tehdejší Bělorusko nacházelo, a s důvody, které řadu intelektuálů a politiků přivedly právě do Československa. V krátkosti je také vysvětleno, jak byl běloruský exil vnímán především československou vládou a čelními politiky a jak se v této době vyvíjely československo-běloruské vztahy.

Nejobsáhlejší část knihy představují jednotlivé biografie (biogramy) vybraných běloruských politiků, intelektuálů a vědců, kteří část svého života strávili právě v Československu, drtivá většina z nich především v meziválečné Praze. Tato část se snaží připomenout význam vybraných osobností, které přispívaly ke tvorbě vzájemných československo-běloruských vztahů, ale také k politické, vědecké a kulturní činnosti u nás. Jednotlivé biogramy navíc poukazují na častá politická i morální dilemata, ve kterých se tyto jedinci nacházeli. Touha po národním běloruském uvědomění a snaha tuto národnostní vizi za jakoukoliv cenu naplňovat, dovedla některé z nich až na pomyslnou morální křižovatku, kde se museli rozhodnout, zda např. navázat spolupráci s nacistickým Německem, či nikoli. Celá řada z nich se rozhodla z našeho pohledu správně, někteří naopak z počátku tuto cestu úplně nezavrhlí. Další jejich osud je nicméně společný, jedná se většinou o uvěznění, perzekuci či dokonce dopravu bezpečnostními složkami Sovětského svazu.

Třetí část je věnována krátkému vývoji československo-běloruských vztahů ve 2. polovině 20. století a v současnosti. Autorem této části je Pavel Kotau, důrazně poukazující na nedemokratický vývoj v Bělorusku, který započal hned v devadesátých letech po zvolení současného presidenta Alexandra Lukašenka.

Závěrečná část je věnována úryvku z knihy *Zrození pod Saturnem* běloruského autora Viktora Valtara (1902–1931). Tento spisovatel žil v Praze mezi lety 1922–1926, přičemž uvedené dílo reflektuje právě období jeho pražského pobytu. Jde o první český překlad onoho úryvku z běloruštiny. Kniha je první vlašтовkou věnující se tématu a vřele ji doporučuji všem, kdo se zabývají problematikou meziválečného Československa, Běloruska či kulturními dějiny obecně.

Marie Fritzová